

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 23 listopada 2018 r.

BADK/DPK.133.98.2018 MK

P9-57/18	Data wpływu petycji 25 września 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 21 listopada 2018 r.

SAMORZĄD TERYTORIALNY

TEMAT

UTWORZENIE METROPOLII WARSZAWSKIEJ

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Grupa obywateli.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy, celem utworzenia metropolii warszawskiej.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji wyrazili opinię, że obecny sposób zarządzania miastem stołecznym Warszawa wpływa na spowolnienie wielu działań oraz utrudnia podejmowanie decyzji.

Wnoszący petycję, w uzasadnieniu wskazali mankamenty obowiązującej ustawy:

- długotrwała procedura zmian w budżecie miasta i dzielnic (każda uchwała budżetowa wymaga procedury opiniodawczej w dzielnicach, która trwa od 30 do 60 dni);
- utrudnienia w zbywaniu, nabywaniu i obciążaniu nieruchomości (wszystkie akty notarialne musi podpisywać Prezydent Miasta lub jego zastępca);
- nadmierne obciążenie Rady Miasta w podejmowaniu drugorzędnych uchwał dotyczących np. zmiany adresu szkoły, jej statutu czy nazwy ulicy;
- problemy systemowe przy sporządzaniu i uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- rozbieżności w zakresie gospodarowania mieniem, dotyczące w szczególności podziału zadań i sposobu przekazywania kompetencji, ale również podejmowania zobowiązań cywilnych w ramach zadań wykonywanych przez dzielnice;
- sposób obliczania środków finansowych przeznaczonych do dyspozycji dzielnicy;
- brak środków nadzoru nad radami osiedli i dzielnic;
- teoretyczna możliwość niezgodnienia przez burmistrza budżetu na inwestycje i zadania własne dzielnicy, co w konsekwencji może zablokować uchwalenie budżetu miasta;
- utrudnienia w gospodarowaniu nieruchomościami i podejmowaniu innych zobowiązań cywilnych wymagających kontrasygnaty Skarbnika Miasta (o ile Prezydent Miasta może przekazać „do dzielnicy” kompetencje w zakresie gospodarowania mieniem i podejmowania innych zobowiązań cywilnych, to takiej możliwości nie ma Skarbnik Miasta).

Autorzy petycji wraz z petycją przekazali projekt ustawy z dnia 21 marca 2018 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (wraz z aneksem), zawierający rozwiązania umożliwiające uznanie Warszawy za samorządową jednostkę metropolitarną.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2015 r. poz. 1438 ze zm.) w art. 1 stanowi, że stolica Rzeczypospolitej Polskiej miasto stołeczne Warszawa (m. st. Warszawa) jest gminą mającą status miasta na prawach powiatu.

Miasto Warszawa, oprócz zadań przewidzianych przepisami dotyczącymi samorządu gminnego i powiatowego, realizuje zadania wynikające z jego stołecznego charakteru (art. 3), w szczególności zapewnia warunki niezbędne do:

1) funkcjonowania w mieście naczelnych i centralnych organów państwa, obcych przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz organizacji międzynarodowych;

2) przyjmowania delegacji zagranicznych;

3) funkcjonowania urzędzeń publicznych o charakterze infrastrukturalnym, mających znaczenie dla stołecznych funkcji miasta.

W Warszawie utworzenie dzielnic, jako jednostek pomocniczych, jest obowiązkowe (art. 5). Działają one na podstawie (art. 11):

– statutu nadanego przez Radę m.st. Warszawy;

– innych uchwał Rady przekazujących dzielnicy zadania i kompetencje gminne i powiatowe, zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej oraz zadania realizowane na podstawie porozumień zawartych pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

Do zakresu działania dzielnic należą sprawy lokalne, w szczególności (art. 11 ust. 2):

– utrzymywanie i eksploatacja gminnych zasobów lokalowych;

– utrzymywanie placówek oświaty i wychowania, kultury, pomocy społecznej, rekreacji, sportu i turystyki, w zakresie określonym przez statut miasta i inne uchwały Rady m.st. Warszawy;

– zadania związane z ochroną zdrowia, w zakresie określonym przez statut miasta i inne uchwały Rady Miasta;

– utrzymywanie zieleni i dróg o charakterze lokalnym, w zakresie określonym przez statut miasta i inne uchwały Rady Miasta;

– utrzymywanie i eksploatacja dzielnicowych obiektów administracyjnych;

– sprawowanie nadzoru nad jednostkami niższego rzędu utworzonymi na jej obszarze;

– podejmowanie we własnym zakresie działań na rzecz zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców dzielnicy.

Gospodarka finansowa dzielnicy (art. 12) jest prowadzona na podstawie załącznika dzielnicowego do uchwały budżetowej m.st. Warszawy, stanowiącego integralną część tej uchwały, określającego środki przeznaczone do dyspozycji dzielnic na realizację zadań. Rada dzielnicy przedstawia Radzie m.st. Warszawy opinię na temat załącznika dzielnicowego do projektu uchwały budżetowej.

Środki finansowe przeznaczone do dyspozycji dzielnicy nie mogą być mniejsze niż planowane w budżecie m.st. Warszawy dochody stanowiące:

- 1) 100% wpływów, z obszaru dzielnicy, z tytułu:
 - a) podatku od nieruchomości,
 - b) podatku od środków transportowych;
 - c) podatku rolnego,
 - d) podatku leśnego,
 - e) opłat lokalnych pobieranych na podstawie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych;
- 2) 70% wpływów z majątku m.st. Warszawy znajdującego się na obszarze dzielnicy, który przed dniem wejścia w życie ustawy był własnością gmin warszawskich;
- 3) 100% wpływów z innych dochodów m.st. Warszawy pozyskiwanych przez dzielnicę w wyniku realizacji zadań statutowych dzielnicy.

Załącznik dzielnicowy do uchwały budżetowej m.st. Warszawy określa także dodatkowe środki finansowe, które są przekazywane do dyspozycji dzielnicy, w tym:

- 1) udział w środkach finansowych przekazywanych do m.st. Warszawy z budżetu państwa w stopniu proporcjonalnym do zadań, które są wykonywane przez dzielnicę i na które zostały przyznane te środki;
- 2) środki na realizację inwestycji i zadań własnych dzielnicy uzgodnione przez Prezydenta m.st. Warszawy i burmistrzów dzielnic;
- 3) środki wyrównawcze ustalane corocznie przez Radę m. st. Warszawy.

Z mocy prawa, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przez gminy warszawskie po 1 stycznia 1995 r. oraz miejscowe plany zagospodarowania gminy Wesoła, uznano za miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy (art. 27).

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Poselski projekt ustawy o ustroju miasta stołecznego Warszawy (druk sejmowy nr 1259) wpłynął do Sejmu 30 stycznia 2017 r. i został skierowany 1 lutego 2017 r. do

pierwszego czytania na posiedzeniu Sejmu. **28 kwietnia 2017 r. projekt wycofano.**

Projekt zawierał propozycję stworzenia na obszarze tworzącym metropolię warszawską nowego rodzaju jednostki samorządu terytorialnego o charakterze metropolitarnym, która będzie realizować zadania powiatowe oraz zadania związane z funkcjami metropolitarnymi w obszarze: transportu, zagospodarowania przestrzennego oraz koordynacji wykonywania zadań publicznych w gminach. M.st. Warszawa miało obejmować 33 gminy, w tym gminę Warszawa. Do zakresu działania miasta miały należeć ponadgminne sprawy publiczne o znaczeniu metropolitarnym, niezastrzeżone w odrębnych ustawach na rzecz innych podmiotów.

W Sejmie prowadzone są prace nad petycją (BKSP-145-411/18) w sprawie zmiany ustroju miasta stołecznego Warszawy, wniesioną 25 września 2018 r.

Petycję 3 października 2018 r. skierowano do Komisji do Spraw Petycji, gdzie oczekuje na rozpatrzenie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Warszawa jest od 2002 r. jedyną gminą w Polsce na prawach powiatu, w której funkcjonują obligatoryjne jednostki podziału pomocniczego – dzielnice. Ustawa z 15 marca 2002 r. o ustroju m.st. Warszawy przesądza też o nazwie jednostek pomocniczych, stanowi że są to dzielnice (jest ich 18), a także enumeratywnie je wymienia. Zakres zadań dla dzielnic Warszawy, na zasadzie wyjątku, został określony ustawowo.

Miasto stołeczne Warszawa wykonuje obowiązki wynikające z art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym obejmujące sprawy m.in: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej; gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego; wodociągów, zaopatrzenia w wodę, energię elektryczną, ciepłą oraz gaz; usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych; działalności w zakresie telekomunikacji; lokalnego transportu zbiorowego; ochrony zdrowia, pomocy społecznej; wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; gminnego budownictwa mieszkaniowego; edukacji publicznej; kultury; kultury fizycznej i turystyki; targowisk i hal targowych; zieleni gminnej i zadrzewiania; cmentarzy gminnych; porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli; promocji gminy; współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych; współpracy ze społecznościami lokalnymi.

Ponadto miasto realizuje zadania ponadgminne określone w art. 4 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym w zakresie: edukacji publicznej; promocji i ochrony zdrowia; pomocy społecznej; polityki prorodzinnej; wspierania osób niepełnosprawnych; transportu

zbiorowego i dróg publicznych; kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; kultury fizycznej; geodezji, kartografii i katastru; gospodarki nieruchomościami; administracji architektoniczno-budowlanej; gospodarki wodnej; ochrony środowiska i przyrody; rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego; porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli; ochrony przeciwpowodziowej; przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy; ochrony praw konsumenta; utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych; obronności; promocji powiatu; współpracy i działalności na rzecz sektora pozarządowego; działalności w zakresie telekomunikacji.

Dodatkowo m.st. Warszawa wykonuje szereg zadań publicznych zleconych z zakresu administracji rządowej, związanych z pełnieniem funkcji reprezentacyjnych oraz wynikających ze specyfiki ustrojowej (stolica kraju).

W doktrynie istnieje pogląd, że w Warszawie funkcjonują dwa układy administracji publicznej: scentralizowany (stolica i siedziba licznych instytucji i urzędów centralnych) oraz zdecentralizowany (gmina zaspakajająca potrzeby lokalne oraz realizująca inne zadania publiczne).

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz